

שיעור גיאומטריה או משחק בקוביות: אופי גני הילדים בארה"ב נמצא במחלוקת

מחקר נרחב גילה כי לשיעורי חשבון וקראו וכתוב יש השפעות חיוביות, והפופולריות שלהם גדלה בגנים הציבוריים בארה"ב. המגמה מדאיגה הורים ומומחים הסבורים שילדים צריכים לשחק

דנה גולדשטיין, ניו יורק טיימס 01.06.2017 06:00 עודכן ב: 21:07

קבוצת תלמידים בבית הספר הקהילתי וודסייד שבקווינס, ניו יורק, התבוננה בצורה שהציגה המורה שלהם באמצעות מקרן. זה נראה כמו שיעור גיאומטריה רגיל שמתקיים בכל בית ספר יסודי, אולם התלמידים היו שונים: ילדי גן, שישבו על השטיח. "לפי אילו תכונות אני יכולה לדעת שזה ריבוע?" שאלה המורה, אשלי רזונקה. ילד בשם מוחמד הצביע. הוא זכר את השיעור קודם: "לריבוע יש ארבע זוויות וארבע צלעות שוות".

בשנים האחרונות, יותר ויותר ילדים בארה"ב מתחילים ללמוד חשבון וקראו וכתוב בגילאי טרום-חובה. זאת בעקבות רפורמות שמטרתן להרחיב את החינוך הציבורי בגילאים אלו ולהנהיג בו סטנדרטים קפדניים יותר. זה מדאיג מומחים לחינוך ומפחיד הורים, שסבורים שבגן ילדים צריכים לשחק, ולא לשבת מול מורה שתסביר להם על המאפיינים הגיאומטריים של צורות.

אולם מחקר חדש שנערך ברחבי ארה"ב מצא שגני ילדים שלא משלבים לימודים בסדר היום עשויים להזיק להם ביחס לאחרים. הוא פורסם השבוע בכתב העת *the Journal of Applied Developmental Psychology*. המחקר גילה שבסיום שנת הלימודים, הישגי הילדים שהלכו לגנים עם אוריינטציה לימודית היו טובים יותר בממוצע מהישגיהם של אלה שהלכו לגנים רגילים. הפער הממוצע היה שקול לחודשיים וחצי של לימודים.

"נראה שלא מספיק שילד יתחפש לכבאי או יבנה מבנה נפלא מאבני לגו", אמר מוביל המחקר, ברוס פולר, מאוניברסיטת קליפורניה בברקלי. "אם משלבים משחק יצירתי ושפה עשירה, שיחות פורמליות ומושגים במתמטיקה, יש סיכוי גדול יותר שזה יביא ליתרונות הקוגניטיביים שמצאנו".

לפי הגדרת המחקר, בתוכניות של גני טרום-חובה בעלות אוריינטציה לימודית המורים מקדישים כמעט בכל יום זמן לפעילויות כמו השמעת מלים, שיחה על מלים חדשות, ספירה בקול רם ולימוד כיצד לדעת ולומר מה השעה. אין פירוש הדבר שהתוכניות האלה מתמקדות רק באותיות ומספרים. התוכנית שמקדם ראש העיר של ניו יורק, ביל דה בלאזיו, מחייבת להקדיש שעתיים ביום למשחקים. בחודש שעבר הוא הודיע כי בכוונתו להרחיב את התוכנית, שכיום פתוחה לילדים בגיל ארבע, גם לילדים בני שלוש.

הגנים שהצטרפו למגמה החדשה מציעים לילדים שעות משחק, אבל המטרה המרכזית שלהם היא לפתח אצל הילדים מוכנות אקדמית. המחקר הנוכחי עשוי לספק טיעונים משכנעים לקובעי מדיניות שרוצים לעודד את הגישה הזאת. הוא גם עשוי לסייע לנבחרי ציבור הקוראים להמשיך להגדיל את המימון הציבורי של תוכניות בגני טרום-חובה.

אם הוא יצליח לשכנע גם את ההורים זו שאלה אחרת. רבים מבעלי ההשכלה האקדמית נזהרים מגנים לימודיים, וחוששים שהם יפגמו בחדוות הלמידה של ילדיהם הצעירים. ביום פתוח בגן באחת השכונות האמידות בברוקלין, ההורים לא התעניינו בחשבון או בקריאה, אלא כמה הילדים יחשפו לאומנות ומוזיקה.

יש גם מומחים להתפתחות המפקפקים בגישה התומכת בשילוב כל הילדים בלימודי קרוא וכתוב וחשבון. הם שואלים אם צעד כזה עלול לפגוע בהתפתחות החברתית האופיינית לגני טרום-חובה. ילדים רבים "אינם בשלים ללימודים כאלו וזה גורם להם למצוקה ולמאמץ", אמרה ג'ואן אלמון, מומחית לחינוך המבוסס על משחקים, מארגון Alliance for Childhood.

החוקרים, שמודעים לחששות, העריכו את התנהגות הילדים באמצעות שיחות עם הוריהם. הם בדקו 6,150 ילדים ברחבי ארה"ב תוך בקרה על גורמים כמו רמת הכנסה והסביבה הביתית. מסקנתם היא שתוכניות עם אוריינטציה לימודית לא פגעו בילדים מבחינה חברתית או רגשית.

הוברט פיאנטה, דיקן בית הספר לחינוך באוניברסיטת וירג'יניה ומומחה להוראה יעילה, אמר כי המחקר החדש מאשר ממצאים של מחקרים קודמים וקטנים יותר, שנערכו בטולסה ובבוסטון. לפיהם, תוכניות לימוד של ילדים בגני טרום-חובה תרמו הן לילדים ממשפחות עניות והן לילדים ממעמד הביניים. "היקף ההשפעות האלה משמעותי", אמר.

עם זאת, למחקר החדש יש מגבלות מסוימות. הוא עקב אחר הילדים פרק זמן קצר יחסית, ולא ידוע אם היתרונות מהם נהנו הילדים בגן טרום-חובה השתמרו לאחר מכן. מחקרים קודמים הצביעו על היחלשות של היתרונות הלימודיים שנרכשו בגיל צעיר, ומצאו כי הם נעלמים עם הזמן. ממצא זה

מקשה על מימוש אחת המטרות של גני ילדים ציבוריים: צמצום הפער בין ילדים ממשפחות עניות לילדים ממעמד הביניים.

קרוב לוודאי שגם שיטות הוראה אחרות בגני ילדים ימשיכו לפרוח לנוכח התמיכה הרבה שהן מקבלות. דוגמה אחת הם בתי ספר של חינוך ולדורף, שמקדישים את כל הזמן בגני טרום-חובה למשחק, ומתחילים הוראת קרוא וכתוב בכיתה א'.
לידיעה המקורית בניו יורק טיימס